

Voorwoord :

Manga, de Japanse strip, steeds meer mensen hebben ervan gehoord, maar toch hinkt Vlaanderen nog achterop.

Met onze website Mangaheuvel.be proberen wij de manga meer luister bij te brengen in ons klein taalgebied dat misschien wel te klein is om veel manga aan te bieden.

De mensen die manga's willen lezen richten zich daarom vooral op de Franse of de Amerikaanse markt om aan hun trekken te komen. Bij ons beperkt het aanbod zich tot een sporadische poging hier en daar. Maar daar komt stilaan verandering in.

Zowel Glénat als Kana (de manga-afdeling van Dargaud/Le Lombard/Dupuis) hebben ambitieuze plannen voor de Nederlandstalige markt, en als er hier en daar dan ook nog een kleinere uitgeverij van zich laat horen dan komt het misschien stilaan allemaal op gang.

We vonden het daarom hoog tijd even een zijsprong te maken, weg van het internet, om ook het grote publiek aan te spreken dat misschien liever een magazine leest dan rond te surfen op onze website. Vandaar het idee om een voorlopig eenmalig – en zeer bescheiden – MangaHeuvelMagazine rond te delen. ***Natuurlijk volledig gratis!***

Koen Smet

Inhoud :*Say Hello to Black Jack –*

Glénat brengt reeds sinds enkele maanden een meesterwerkje uit. En dan heb ik het inderdaad over bovenvermelde titel.

Otaku zkt. Leven –

We gebruiken graag Japanse termen om toch maar aan te tonen wat voor een superfan we niet zijn. Soms gaat de originele betekenis echter verloren...

20th Century Monster –

Naoki Urasawa zal nog vaak over de lippen gaan want maar liefst 2 van zijn series zullen worden uitgebracht bij ons.

De Japanse taal –

De Japanse taal onder de knie krijgen is geen sinecure. Dat leert ons dit artikel.

De God van de Manga –

Osamu Tezuka wordt in Japan de God van de Manga genoemd en kan dus niet ontbreken in dit MangaHeuvelMagazine.

Japanse scholen –

Het Japanse schoolsysteem is niet altijd gelijklopend met het onze. In dit artikel proberen we dit alles wat uit te diepen.

Anime goes Oscar –

De bekende Studio Ghibli scoort het ene kassucces na het andere. Een introductie op wat de Japanse Disney wordt genoemd.

Death Note –

Een manga die nu reeds van zich doet spreken ook al is hij nog niet vertaald in een door ons begrijpbare taal.

Terugblik –

Hoe begon het allemaal voor ons? Vanwaar onze passie voor de Japanse strip?

Say Hello to Black Jack

Uitgeverij Glénat brengt sinds enkele maanden twee nieuwe manga's uit in het Nederlands. Het gaat hier om 'Say Hello to Black Jack' en 'Alice 19th'. Bij de fans is Glénat reeds gekend omwille van haar Nederlandse versies van Dragon Ball en Akira. Blijkbaar kennen deze reeksen voldoende succes om zich te wagen aan minder bekende, maar daarom niet minder geslaagde, titels. Vooral 'Say Hello to Black Jack' is een waar fenomeen in Japan met een ongekende impact op de maatschappij. We wijden er dan ook dit artikel aan.

Eijirô Saitô heeft zopas zijn studies geneeskunde met verve beëindigd. Hij zet zijn eerste stappen in de ziekenhuiswereld maar komt tot de vaststelling dat niet alles in het teken van de patiënt staat, en dat zijn idealisme niet meer van deze tijd blijkt te zijn. Ontgoocheld in het systeem zoekt hij een weg om zijn idealen waar te maken.

'Say Hello to Black Jack' is een *seinen* manga, met andere woorden, het is een manga voor volwassenen die realistisch uit de hoek komt. In Japan kent de reeks een enorm succes en de tien tot nu toe verschenen deeltjes gingen elk maar liefst twee miljoen keer over de toonbank. Een ware bestseller!

Maar de manga is niet alleen een verkoopsucces, de problemen die worden aangekaart in de reeks kennen een enorme impact op de Japanse maatschappij. Een woordje uitleg.

Japan is een welvarend land en heeft net zoals de meeste westerse landen een gezondheidszorg die erg hoog aangeschreven staat – of althans erg hoog aangeschreven zou *moeten* staan. De gezondheidszorg in Japan kent immers veel problemen, en het zijn net die problemen die de *mangaka* van 'Say Hello to Black Jack' aankaart in zijn manga.

De gezondheidszorg draait eerder rond het financiële en het administratieve dan rond de patiënt. En het is het hoofdpersonage, pas afgestudeerd en nog vol idealen, dat hier vol afschuw en ongeloof mee geconfronteerd wordt. Hij zal er alles aan doen om dit te veranderen, maar hoe kan een simpele stagiair die diepgewortelde problemen aanpakken? Onze beginnende arts wordt ook geconfronteerd met ethische problemen. Vertel je een patiënt dat er complicaties kunnen optreden bij een gevaarlijke operatie? Kortom, we leren het Japanse systeem van binnen en van buiten kennen.

Daarmee kaart ik één van de weinige minpunten van deze manga aan. De manga draait rond kritiek op het *Japanse* systeem, maar in hoeverre zijn wij verbonden met dit alles? Er zullen best wel misbruiken in onze gezondheidszorg overeenstemmen met die aangekaart in 'Say Hello to Black Jack', maar welke? En natuurlijk zijn er ook problemen die specifiek zijn aan het Japanse systeem, en andere die dan weer specifiek zijn aan het onze.

In Japan worden er daadwerkelijk wetten veranderd door problemen die besproken werden in 'Say Hello to Black Jack'. Het is zonder enige twijfel een manga met een impact. Zo ver zal het bij ons allemaal niet lopen, maar toch is dit een ijzersterke reeks die in elke mangatheek een plaatsje verdient.

Koen Smet

Otaku zkt. Leven

We zijn allemaal fans van manga en anime. Tot op zekere hoogte natuurlijk. Sommige westerse fans noemen zichzelf graag een *otaku* en willen zich daarmee onderscheiden van de *casual* fan. Maar een otaku heeft in Japan een erg pejoratieve betekenis. Dit artikel gaat over hoe het kan mislopen als je ergens een extreme fan van bent.

Een otaku is iemand die ergens een hardcore fan van is. Dit kan gaan van voetbal tot natuurlijk manga en anime. Het fenomeen vindt zijn oorsprong in de jaren tachtig en is een ietwat logisch gevolg van de Japanse consumptiemaatschappij.

In Japan draait immers alles rond consumeren. Er moet geproduceerd worden en het ganse leven staat in het teken van het professionele leven. Door de economische crisis is deze pijler echter weggefallen. Ook in Japan is er werkloosheid, en moet je vechten om aan een job te geraken. De Japanners hebben dit echter nooit gekend.

Een otaku is als het ware iemand die in zijn eigen leefwereld leeft, en op die manier de stap naar het volwassen leven niet zet. Hij blijft bij zijn hobby hangen en die neemt dergelijke proporties aan dat we van een ware obsessie kunnen spreken. Hij beleeft zijn dromen door middel van de manga, de anime of wat zijn hobby ook is. Hierdoor geeft hij zin aan zijn leven op een manier die hij niet kan terugvinden in wat de huidige maatschappij voorschrijft.

In de jaren tachtig leek het fenomeen van de otaku een modegril te zijn die snel zou overwaaien, zoals zoveel hypes in Japan. Er werd weinig aandacht aan geschonken want otaku's waren *anders*. In Japan draait alles om de groep, niemand mag opvallen, het individu heeft geen waarde. Het werd dus doodgezwegen.

Op 23 juli 1989 kon men het echter niet meer negeren. Miyazaki Tsutomu, een man van 27, wordt op heterdaad betrapt wanneer hij een meisje probeert te ontvoeren. Eerder al ontvoerde hij vier meisjes tussen de 4 en de 7 jaar die vermoord werden teruggevonden. Een *monster* dat de vermoorde lichaampjes sexueel verminkte en zelfs gedeeltelijk opat. Al snel werd duidelijk dat het hier om een otaku ging, en plotseling was elke otaku een maniak volgens de publieke opinie.

Langs de ene kant worden de otaku's verstoten door de maatschappij wegens hun asociaal gedrag en hun niet bijdragen tot de maatschappij, langs de andere kant sluit de slabakkende economie hen in de armen omdat zij wél blijven consumeren. Ze willen immers *alles*, maar dan ook alles, hebben wat betrekking heeft op hun hobby. Allemaal erg tweeslachtig.

Het kan natuurlijk niet anders of er bestaat een manga die het fenomeen van de otaku beschrijft. *Genshiken* van Kio Shimoku handelt over een groepje jongeren die een anime-club oprichten op school en daar met alles wat typisch otaku aandoet in aanraking komen: conventions, cosplay, en natuurlijk ook manga en anime.

Otaku, het lijkt een stoere term om je als fan een stempel mee te geven in het manga- en animewereldje, maar denk misschien twee keer na over de ware betekenis van de term in Japan alvorens van de daken te schreeuwen dat je er één bent.

Koen Smet

20th Century Monster

Naoki Urasawa is één van die mangaka (auteurs van manga) die niet alleen enorme verkoopcijfers haalt maar ook nog eens bedolven wordt met prijzen en positieve kritieken allerhande. Geboren in 1960 heeft de getalenteerde man er al een carrière van meer dan 20 jaar opzitten. Zijn grote doorbraak kwam er met 'Yawara', een reeks die handelde in het judo-milieu. Hij bleef wat hangen in de sportmanga en tekende ook nog 'Happy!' dat als onderwerp het vrouwen tennis had. Zijn doorbraak in het volwassener *seinen* circuit kwam er met de thriller 'Monster'. Allesbehalve een eendagsvlieg want Urasawa overtrof het succes van 'Monster' nog eens met '20th Century Boys'.

Bij Urasawa is de plot erg belangrijk. En zijn tekenstijl wijkt af van wat de clichés zijn over 'manga'. Hier geen grote ogen, geen lange vrouwenbenen, geen bloemetjes en sterretjes in de hokjes. Hij hanteert een realistische stijl die zeker gesmaakt kan worden door het traditionele franco-belgische strippubliek. En blijkbaar heeft dat enkele uitgeverijen op ideeën gebracht, want zowel 'Monster' als '20th Century Boys' worden aangekondigd in -hou u vast- het Nederlands. Een korte voorstelling van de titels dringt zich op.

Monster is een achttiendelige thriller die zich afspeelt in het West-Duitsland van voor de val van de Muur. Kenzo Tenma is een briljant neurochirurg die furore maakt in een ziekenhuis in Dusseldorf. Op een nacht slaat het noodlot echter toe. De Japanner redt een jonge tweeling die ontsnapt aan een familiedrama en geeft hierdoor zelf de aanzet voor een niet te overziene wending in zijn leven. De jongen van de tweeling, Johann, blijkt immers het Monster te zijn waar het in de titel over gaat. Zonder Tenma's ingreep was de jongen gestorven en als de Japanner erachter komt wat voor een monster hij gered heeft, rest hem maar één mogelijkheid: Johann achterna gaan en er zelf voor zorgen dat er een einde komt aan de gewelddaden die deze jongen veroorzaakt. Monster zou verschijnen bij Kana, het mangalabel bij Dargaud en is voorlopig gepland voor begin 2006.

Ook 20th Century Boys werd aangekondigd voor ons taalgebied. Hier is het Glénat die de rechten kocht van deze andere magistrale reeks van Urasawa. Het verhaal is even volwassen, even aangrijpend en zowaar nog spannender dan wat Urasawa ons in Monster voorschotelt.

Kenji houdt een kleine winkel open. Hij heeft weinig zorgen in het leven, ondanks het feit dat hij moet zorgen voor het dochtertje van zijn verdwenen zus. Maar al snel wordt hij meegesleurd in een reeks van gebeurtenissen die te maken hebben met zijn jeugd. Samen met zijn vrienden beschreef Kenji in een schriftje hoe ze de toekomst zagen, en nu blijkt dat al die voorspellingen van hen aan het uitkomen zijn. Al snel merkt hij op dat een snel aan populariteit groeiende sekte de rode draad is achter deze gebeurtenissen. De leider is een geheimzinnige man waarvan niemand het gezicht kent. Hij gaat door het leven onder de naam 'Vriend'. Kenji roept zijn oude vrienden terug bij elkaar om samen de wereld te redden!

20th Century Boys is een verhaal dat doorspekt is met flash-backs en flash-forwards. Van Kenji's jeugd die zich afspeelde eind jaren zestig, tot de nabije toekomst in het begin van de 21ste eeuw. Urasawa breidt hier aan een plot die ingenieus in elkaar zit en waarbij alle puzzelstukjes perfect samenlopen naar belangrijke onthullingen waarvan we telkens weer verstomd zullen staan. De spanning aan het eind van elk hoofdstuk, aan het eind van elk volume is telkens weer te snijden. Urasawa is een kei in het bedenken van cliffhangers.

Waar Monster vooral in de prijzen viel in thuisland Japan, is de erkenning voor 20th Century Boys ook in Frankrijk erg groot. De reeks kreeg in 2004 op het prestigieuze stripfestival te Angoulême de belangrijke prijs voor ‘beste reeks’. Geen wonder dat Glénat ook in Vlaanderen en Nederland een grote afzetmarkt hoopt te vinden voor deze topper die nog steeds loopt in Japan (20 verschenen volumes).

Urasawa werkt vaak aan twee reeksen tegelijk, en nu Monster al een tijdje zijn ontknoping achter de rug heeft, is hij begonnen aan een nieuw, erg ambitieus project genaamd ‘Pluto’. Pluto is immers gebaseerd op een hoofdstuk uit Astroboy van Osamu Tezuka, ook wel gekend als de God van de Manga. Ook deze manga kondigt zich aan als een echte topper die niet alleen in Japan potten zal breken, maar overal waar sterke strips geapprecieerd worden.

Koen Smet

日本語の授業

Het was een zonnige septemberavond. De vogeltjes floten en de wind ruiste zacht door de bomen. Rond mij allemaal nieuwe gezichten die allemaal blijkbaar hetzelfde wilden als ik: de Japanse taal onder de knie krijgen (en bijbehorende, niet te onderschatten vakken). En toen kwam het moment: een op en top Vlaamse prof die eigenlijk geen prof is legde ons uit dat de Japanners 4 taalsystemen gebruikten. In een eerste reactie wilde ik het uitschreeuwen van de mentale pijn en uit het dichtstbijzijnde raam springen. Maar met een snelle blik zag ik dat het gros van mijn nieuwe klasgenootjes (op uitzondering van de die-hard anime fans die noodzakelijke woordenschat als ‘baka ばか’ en ‘suki da すきだ’ al meester waren) dezelfde paniekerige blik in de ogen hadden, en vreemd genoeg stelde dat me een beetje gerust.

De 4 systemen zijn:

1) Romaji ろまじ: Haha! Dit is makkelijk! Gewoon de Japanse woordjes schrijven in ons alfabet! Zie je wel dat ik te vroeg panikeerde!

Vb: Toshokan de hon wo yomimasu. (Ik lees een boek in de bib.)

2) Hiragana ひらがな: Hmm...blijkbaar hebben de Japanners ook een eigen alfabet ontwikkeld...het ziet er al wat moeilijker uit en op het eerste zicht (en ook nadien) hebben de verschillende karakters niets met elkaar te maken...

Vb: としょかん で ほん を よみます. (Ik lees een boek in de bib.)

3) Katakana かたかな: Vreemd: als Japanners Engelse woorden overnemen schrijven ze die niet in romaji, niet in hiragana, maar in katakana, een verschrikkelijk alfabet van niet uit elkaar te halen karakters. Zelfs de Japanners hebben er moeite mee. En eigenlijk gebruiken ze dit niet enkel voor Engelse woorden, maar voor elk woord dat van een andere taal is geleend...en eigenlijk ook voor Japanse woorden zelf...het hangt ervan af in wat voor gemoedstoestand de Japanner is denk ik... Bij sommige klasgenootjes vind ik al de paniekerige blik terug...

Vb: トショカン デ ホン ヲ ヨミマス. (Ik lees een boek in de bib.)

4) Kanji かんじ: Een ontelbaar aantal enorm ingewikkelde karakters vanuit China. Blijkbaar vinden Japanners het leuk om deze tekeningen waar je een volledige dag aan zit te mengen met al hun andere systemen...AAARGHH!! PANIEK!!

Vb: 図書館 で 本 を 読みます. (Ik lees een boek in de bib.)

Toen de helft van de studenten na een halve dag afgevallen was (vandaar het slaagpercentage van 50%) kwamen we aan grammatica les 1. De belangrijkste regel is: een Japanner draait zijn zin om en zegt nooit wat hij wil zeggen. Een eenvoudig voorbeeldje:

Ik ga naar de refter .

食堂(refter) へ(richtingaanduidend partikel...???) 行きます(ga) .(punt)

...Kan er iemand mij uitleggen waar de o-zo belangrijke "ik" naar toe is? Nee? Nee, echt niet.

Verdere en meer diepgaande (maar ook onbegrijpbare) info over de grammatica is te verkrijgen in de foutloze boeken van de universiteit van Nagoya...dus zal ik hier niet verder op ingaan.

Maar het belangrijkste van de Japanse taal moet ik nog wel even aanhalen: alles wordt gezegd in functie van beleefdheid en persoon tegen wie je praat. Nemen we het voorbeeldje van hierboven:

"Ik ga naar de refter." Eigenlijk zeg je dit enkel als je tegen een vriend bezig bent...en dan nog...hou dit liever voor jezelf, mensen kunnen geshockeerd raken.

"Laat u in uw eindeloze goedheid de toestemming geven (of "laat ze mij verkrijgen") om naar de refter te gaan alstublieft." Dit is een gewone beleefdheidsvorm die je zowat tegen iedereen zegt, aangezien praktisch iedereen hoger staat dan jezelf. Een vertaling is overbodig, de zin zou niet op het blad kunnen, en ik gebruik al te veel voor ons budget...

"Laat U me op mijn knieën kruipen en Uw tedere voeten omhelzen om zo van U toestemming en goeddunken te bemachtigen om een bezoekje te brengen aan de zaal waar U op bewonderenswaardige wijze Uw maaltijd verorbert. Ik smeek het U." Dit zeg je tegen een sensei of gewoon eender wie die hoger staat dan diegene die al hoger dan je staan...

En zo heb je allerlei variaties...zo maakt het bijvoorbeeld uit of iemand een rode of een groene pet draagt, of die persoon een bril of lenzen heeft, of gewoon het aantal puisten kan ook van belang zijn...

En toen was de dag voorbij (eigenlijk wist ik op dat moment nog niets van de beleefdheidsvormen af, die shock kwam pas later). Moe, gepanikeerd, volledig van de kaart en onvoldaan keerde ik terug na mijn eerste dag 1^e kan japanologie en begon ik te denken of ik niet meteen moest gaan werken. Echter, door onmenselijke inspanningen, de kunst om het gezond verstand op 0 te zetten en de aanmoedigingskreten (of waren het hulpkreten?) van mijn klasgenootjes heb ik het eerste jaar doorstaan...op naar de volgende 5! (5???)

Dit artikel dient met een goed gevoel voor sarcasme en zelfspot gelezen te worden. Japans is geen gemakkelijke taal, maar tot hier toe geeft het me veel voldoening om het te leren. Iedereen die het dan ook eens wil proberen moet zijn kans maar eens wagen en niet weglopen na dit wangedrocht gelezen te hebben.

rinosseros

De God van de Manga

We hebben hem al even aangehaald elders in dit MangaHeuvelMagazine: Osamu Tezuka. In Japan staat hij gekend als de God van de Manga, de vader van de moderne Japanse strip. Niet min, en dus verdient hij zeker een artikel in ons magazine.

In Japan leest iedereen wel eens een manga. Er zijn manga's voor alle leeftijden, voor beide geslachten en met alle mogelijke thema's. De meest gekende onderverdeling is: *shonen* voor jongens, *shojo* voor meisjes, en *seinen* voor de wat oudere lezer.

In onze contreien gaan we er ook prat op dat we een stripnatie zijn. Vele klassiekers kennen hier hun oorsprong, en toch is er nog een immens verschil met Japan. Hoe komt dit? Wel er is maar één man verantwoordelijk hiervoor en dat is Osamu Tezuka. Hij maakte de Japanse strip immens populair bij de grote massa, bij elke laag van de bevolking, van groot tot klein.

Het was na het einde van de Tweede Wereldoorlog dat Tezuka de fundamenten van zijn immense succes legde. Tezuka die een diploma geneeskunde had zou in alle mogelijke genres successen boeken en zou mede door zijn passie voor de tekenfilm het grote publiek volledig naar zijn hand zetten.

Zelfs tot in het Westen kennen we Astroboy, een personage van de hand van Tezuka. En midden jaren negentig ontstaat er opschudding als Disney 'The Lion King' uitbrengt. Lijkt het verhaal niet sprekend op dat van 'Le Roi Léo', een driedelige manga en televisiereeks van Tezuka? Wie plagieert er wie?

Tezuka scoort bij de jeugd met titels als Astroboy en Unico; lanceert het *shojo* genre met Princesse Saphir; maar vergeet ook de volwassenen niet met titels als Ayako, en '3 Adolf' – een manga waar ik later nog op terugkom. Science-fiction, western, medische thrillers, tot zelfs erotische manga's, Tezuka heeft het allemaal op zijn actief.

Meer dan 400 volumes heeft de man achter zijn naam staan, wat neerkomt op 150.000 getekende pagina's. Een enorme verdienste en dat is dan nog zonder al zijn tekenfilms gerekend. Het moge duidelijk zijn: het leven van Tezuka stond in het teken van de manga. Al de rest moest wijken.

Een dergelijk iemand verdient het om ook buiten de eigen landsgrenzen gekend te zijn. De Standaard Uitgeverij lanceerde een Nederlandstalige versie van Astroboy maar na enkele volumes werd de reeks stopgezet wegens een gebrek aan succes.

Uitgeverij XTRA waagt zich echter ook aan Tezuka, en zij proberen het met een meer volwassen titel: 'Adolf'. In deze vijfdelige reeks volgen we het verhaal van drie Adolfs. Adolf Kaufmann, zoon van een diplomaat, zijn vriend Adolf die van Joodse origine is, en natuurlijk Adolf Hitler die op dat moment furore maakt in Duitsland. Het verhaal begint in 1936 en we volgen de protagonisten gedurende enkele decennia. Eindelijk gaan we ook bij ons kennismaken met de kracht van een Tezuka-verhaal.

De uitgeverij lanceert ook nog het tiendelige 'Gen, kleine jongen uit Hiroshima' van Keiji Nakazawa. Een meesterwerk over de gruwelen van de atoombom op Hiroshima.

Koen Smet

Japanse Scholen

Het schoolsysteem is iets waarmee we in onze geliefkoosde manga vaak geconfronteerd worden. Het is niet altijd makkelijk om te weten hoe het Japanse schoolsysteem in elkaar zit. Zeker niet omdat we dan nog eens met Franse of Engelse vertalingen opgescheept zitten. Wat bedoelen ze als er in een Franse manga gesproken wordt over 'les secondes' of 'le lycée'. Om dit even duidelijk te maken zocht ik wat informatie bij elkaar over het Japanse schoolsysteem.

De schoolplicht begint net zoals bij ons op zesjarige leeftijd. Daarvoor kunnen ze nog de kleuterschool doorlopen maar die is niet verplicht. Vanaf hun zesde tot hun twaalfde zitten de Japanse jongeren op de schoolbanken van de lagere school (*shôgakko*). Nadien gaan ze dan voor drie jaar naar een 'junior high school' (*chûgakko*).

Na de junior high school is de verplichte schooltijd gedaan, maar natuurlijk kiezen de meeste studenten om verder te studeren op de 'senior high school' (*kôkô*), wat bij ons overeenkomt met de drie laatste jaren van het middelbaar onderwijs. Daar zit dus een eerste verschil. Vaak veranderen de leerlingen van school tussen de junior en de senior high school. Die verandering van school merken we vaak op in manga's vermits onze favoriete personages vaak in die leeftijdscategorie zitten. In een manga kunnen we ook wel eens lezen hoe iemand met zijn studies stopt na de junior high school om in de zaak van de ouders te gaan werken.

Het probleem is natuurlijk de Franse vertaling. In Frankrijk is de junior high school het 'collège' en senior high school wordt telkens weer vertaald door 'lycée'. Je moet niet alleen het Japanse schoolsysteem kennen, maar ook nog eens het Franse. Nog interessant om weten is dat de Fransen niet optellen, maar aftellen. In het lycée heb je drie leerjaren, namelijk: classe de seconde, classe de première, en classe de terminale. Die komen overeen met ons vierde, vijfde en zesde middelbaar. Iedereen nog mee?

Er is ook iets vreemds aan de hand met het begin van het schooljaar. Die Japanners blijken immers hun eerste schooldag in april te hebben! En daar gaan geen twee maand vakantie vooraf! Hoe zit dát nu weer in elkaar...?

Het Japanse schooljaar begint inderdaad op 1 april – en dat is geen grap – na een vakantie van tien dagen, de lentevakantie. Het schooljaar wordt verdeeld in drie trimesters: april-juli, september-december en januari-maart. Het schooljaar begint dan wel op een andere datum dan in onze contreien, maar toch hebben ook de Japanners een lange zomervakantie van zes weken. Die periode gaat gebukt onder een zinderende zon, en andere extreme weersomstandigheden, dus schoolgaan zou niet goed lukken. Met de kerstperiode kan de Japanse schoolgaande jeugd dan ook nog eens genieten van een wintervakantie.

Dit is natuurlijk slechts een summiere inleiding op het Japanse schoolsysteem. Ik heb nog niet kunnen spreken over hun *sensei* – hun leerkracht – of over het concept *osoji* waar de leerlingen een lesuur hebben om hun klas op te ruimen en proper te houden. Ik heb het nog niet gehad over de enorme druk die de kinderen wordt opgelegd, dat ze na hun uren nog naar *jukus* gaan, waar ze privé-lessen krijgen. Zelfs *ijime*, het pesten heb ik niet kunnen aankaarten. Ook sport is belangrijk in het Japanse schoolsysteem, maar zelfs het *Koshien* stadion zal ik op een andere keer moeten bespreken.

Koen Smet

Anime goes Oscar

De erkenning voor de Japanse animatiefilm is rijkelijk laat gekomen in het Westen. Natuurlijk waren er uitschieters zoals “Akira” of “Ghost in the Shell”, maar al te vaak werd de Japanse animatiefilm dan in het hokje van de science-fiction geduwd. Natuurlijk is er veel meer te ontdekken, en het Westen ontdekte zo “Spirited Away” toen het tijdens de 75ste Academy Awards de Oscar kreeg voor beste animatiefilm. Het was de eerste Japanse animatiefilm die deze eer te beurt viel. De film haalde het onder meer van “Ice Age” en “Lilo and Stitch”, toch ook zwaar geschut.

Spirited Away – “Sen to Chihiro” in de originele versie – is een fantastisch verhaal dat door filmcritici graag vergeleken wordt met “Alice in Wonderland”. Chihiro is immers een jong meisje dat gevangen zit in een wondere wereld waarin ze al haar moed en vernuft bijeen zal moeten rapen om haar ouders die door een boze heks in varkens zijn veranderd te redden.

Spirited Away is een film van de befaamde ‘Studio Ghibli’ waar Hayao Miyazaki telkens weer meesterwerkjes in elkaar knutselt. Het succes in het Westen kwam er pas toen tekenfilmgigant Disney de distributie op zich nam. Dat is wat je vaak hoort. Maar Disney heeft weinig te maken met de erkenning die Miyazaki nu te beurt valt. Het was er immers niet in geslaagd van “Princess Mononoke” een blockbuster te maken. Deze film die Miyazaki vóór Spirited Away maakte heeft nochtans dezelfde kwaliteiten en wordt volgens velen zelfs hoger ingeschat dan de Oscarwinnaar. En ook voor de Oscarwinnaar zelf begon het allemaal in mineur. Het was pas nadat de film een Oscar en vele andere prijzen won dat Disney de film weer “back into theaters” bracht met een “Oscar Winner” vermelding.

Studio Ghibli bestaat uit twee geniale regisseurs: Hayao Miyazaki en Isao Takahata. Beide heren werken al decennia lang samen, maar de geboorte van Studio Ghibli kwam er pas na het immense succes van “Nausicaä of the Valley of Wind” in 1984. Een jaar later besloten ze dat het tijd was om de Japanse animewereld te bestormen en met de hulp van persgroep Tokuma zou dit ook lukken. De Disneyfilms die in het Westen furore maakten gingen volledig voorbij aan het Japanse publiek, zij hadden immers reeds de Ghibli-films.

In 1986 komt de eerste film uit onder het Studio Ghibli label: Laputa. Het succes is wederom immens. Twee jaar later brengen zowel Miyazaki als Takahata een waar meesterwerk uit dat decennia later nog steeds perfect meegaat als een klassieker. Van Miyazaki’s hand krijgen we “My Neighbor Totoro” te zien, terwijl Takahata ons ontroerd met het magistrale “Grave of the Fireflies”. Studio Ghibli is duidelijk een blijver en bewijst dit door in het nieuwe millennium ook in het Westen door te breken.

Met hun nieuwste film “Howl’s Moving Castle” dat gebaseerd is op de gelijknamige bestseller roman van Diana Wynne Jones bevestigt Studio Ghibli hun succes in het Westen. Hopelijk duurt het succesverhaal nog lang voort...

Koen Smet

Death Note

In dit speciale nummer van MangaHeuvelMagazine belichten we ook een manga die nog niet verkrijgbaar is in het Frans, het Engels, of het Duits – en al helemaal niet in het Nederlands. De manga is nog erg recent in Japan, maar is nu al een enorme best-seller. Het eerste volume dat in april 2004 verscheen stond weken tussen de best verkochte manga's, en het tweede volume dat drie maanden later gepubliceerd werd deed er nog een schepje bovenop en hield gevestigde waarden als 'Prince of Tennis' en 'Shaman King' ver achter zich.

De aantrekkelijke titel van deze manga is 'Death Note' en het succes is niet geheel onverwacht als je gaat kijken naar wie verantwoordelijk is voor de tekeningen. Het gaat hier immers om de nieuwe manga van Takeshi Obata, de mangaka die ook al de tekeningen in het populaire 'Hikaru no Go' voor zijn rekening nam. Deze keer komt het scenario niet van Yumi Hotta, maar wel van de nog onbekende Tsugumi Ooba die hier al onmiddellijk zijn visitekaartje aflevert door een bom van een scenario op ons los te laten. Iets meer over het verhaal nu...

Alles begint in de Shinigami Wereld, oftewel de plaats waar de Goden van de Dood leven. Maar hun leven is erg saai, buiten slapen en gokken doen deze Goden niet veel. Ryuk is dit saaie leven beu, en maakt een tochtje naar de mensenwereld. Daar legt hij zijn Death Note te grabbel voor een toevallige voorbijganger.

Maar wat is een Death Note nu? Het is een schriftje waarin je namen van mensen kan schrijven, en door dit te doen teken je hun doodvonnis. Veertig seconden na het opschrijven van een naam sterft deze persoon aan een hartaanval. Je kan natuurlijk ook een andere doodsoorzaak neerschrijven.

De Death Note van Ryuk valt in handen van Yagami Light, een briljant student. En waar Ryuk op hoopte gebeurt ook. Ryuks bestaan zal een interessante wending krijgen doordat de Death Note bij de ambitieuze Light terecht komt.

Light komt er al snel achter dat de Death Note een ongekeerde macht aan zijn eigenaar geeft, en hij besluit de wereld vrij te maken van al wat slecht is. Hij schrijft er telkens weer namen van zware misdadigers in en laat ze allemaal sterven aan hartaanvallen. Tientallen, honderden misdadigers die op enkele dagen tijd het leven laten, dat gebeurt natuurlijk niet onopgemerkt. De politie begint een grootscheepse zoektocht naar de ware aard van dit mysterie. Light zal de gehele politiemacht en hun beste speurders achter zich aan krijgen.

Zoals de lezers van Hikaru no Go al zullen gemerkt hebben, is Death Note een veel donkerder en volwassener verhaal dan Hikaru no Go. Obata is er in geslaagd zijn prachtige stijl net die aanpassingen mee te geven om perfect ook dat aspect van de manga weer te geven. Een waar genie.

Hikaru no Go wordt in het Frans uitgegeven bij Tonkam en vaak is het dan de gewoonte dat zij voorrang krijgen in het aankopen van de rechten op een volgende manga van dezelfde mangaka, maar in dit geval ruikt de Japanse uitgeverij Shueisha geld. Voor de rechten op Death Note zullen de Franse uitgeverij een erg hoge prijs moeten betalen, en vermits elke uitgeverij wel een toptitel als Death Note in zijn catalogus wil, is het er erg hard aan toegegaan! Death Note... binnenkort te verwachten in onze contreien.

Koen Smet

Terugblik

De jaren tachtig. Vlaanderen is nog een achtergesteld gebied. Televisie is nog des duivels en slechts enkelingen durven het aan ernaar te kijken. Uiteraard bestaan er nog geen Vlaamse zenders. Nee, om iets degelijks te zien moest je kijken naar Nederlandse of Franse zenders. Het moge duidelijk wezen dat ketterij in deze landen welig tierde! Vermits er op Nederlandse zenders freaky shows liepen als “Zeg eens Aah!” en de kinderprogramma’s bestonden uit Grote mijnheren Cactus, besloot ik wijselijk naar de Franse zenders te kijken.

Op Franse zenders zoals TF1 en het vroegere Antenne 2 was het Dorothée en haar grote ‘nez’ die de plak zwaaiden. Dorothée was vroeger een Japanse yakuza (maffia voor de niet-geïnitieerden) die was moeten vluchten toen ze enkele Japanse TV-stations bestal. Ze onderging een operatie om een dom blondje te worden, en trok met haar valiezen vol Japanse tekenfilms naar Frankrijk.

In Frankrijk aangekomen zocht ze een paar randdebielen bijeen en begon ze haar eigen kinderprogramma: Club Dorothée. Samen met de dorpsidioten Jacky, Patrick en Corbier, en de opgeschoten loeiende sirene Ariane bestookte ze ons dagelijks met Japanse filmpjes. We waren jong en onbezonnen en keken vrolijk naar le nez de Dorothée.

We spijbelden op school om toch maar de laatste nieuwe herhaling van Dragon Ball of Sailor Moon te zien. En wat zongen we luid mee met de uiterst geslaagde generieken ingezongen door forse kerels als Minet (van ‘Les Musclés’ évidemment) of schriel ingezongen door Ariane zelf!

Wat waren we blij toen Ariane trouwde met één van de Musclés. En jawel, wie heeft er nooit een traan weggepinkt omdat de uitverkorene niet Minet was maar wel die nietsnut met zijn dwaze krollekes?

Ze kunnen zeggen wat ze willen van onze Club Dorothée, maar welk programma bracht baanbrekende televisie door een sprekende lama op te voeren? Ik vraag het jullie op de man af. Maar iedereen zal me het antwoord schuldig blijven.

Club Dorothée, het was onze jeugd. Geïdealiseerd als geen ander zal die vieze ouwe Japanner die op een dag Dorothée werd ons altijd bijblijven. En ben ik de enige of zijn er nog mensen die le nez de Dorothée helemaal niet zo groot vonden? Misschien, heel misschien, spraken ze altijd over de neus van vóór haar operatie. Dát denk ik dan ’s avonds in mijn bed als ik een laatste keer luister naar Ariane die zit te kelen over les sept boules de cristal en zingt van: dragon bo-hool zèt zèt zèt z z z zzzzz...

Koen Smet

--- --- --- --- ---

Colofon:

Eindredactie: Koen Smet

Redactie: Koen Smet & rinosseros

Mangaheuvel: Kenny Verbeke, Gerrit De Bremme, Jo Demol, Koen Smet

Artwork: Aimée de Jongh